دورهٔ چهاردهم قانون گذاری — جلسه ۱۰۰ — شمارهٔ مسلسل - ۱۳۵۷

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۱۲ بهمن ماه ۱۳۲۳ ☆

فهرست مطالب :

۱ - مذاکره راجع بصورت مجلس
۲ - سؤال آقای دکتر مصدق و پاسخ آقای وزیر امور خارجه
۳ - تصویب صورت مجلس
۴ - مذاکره راجع بدستور
۵ - مذاکره درطرح پیشنهادی آقای دولت آبادی راجع بتفسیر بند ط ماده ۶ قانون مالیات بردرآمد
۶ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکساعت وسه ربع قبل از ظهر بریاست آقای دکترمعظمی نایب رئیس تشکیل گردید

صورت مجلس روز سه شنبه ۱۰ بهمن ماه ۱۳۲۳ را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند ☆☆

[۱ - مذاکره راجع بصورت مجلس]

نایب رئیس - آقای اردلان

اردلان - عرض کنم در صورت جلسه نوشته شده است که مجلس یکساعت و نیم قبل از ظهر تشکیل شد. هیئت رئیسه یك تصمیم بسیار خوبی گرفته بودند که دو ساعت و نیم پیش از ظهر خودشان تشریف بیاورند و آقایان نمایندگان هم تشریف بیاورند و یك ربع هم ضرب الاجل باشد که اگر نیامدند جلسه تعطیل شود و این تصمیم بسیار خوبی بود و روی این تصمیم ما چند جلسه آمدیم و کار هم انجام شد ولی بدبختانه این ترتیب از میان رفت از مقام ریاست استدعا میکنم اگر باین تصمیم خودشان باقی هستند حقیقةً عمل بکنند و اگر هم منصرف شده اند اقلاً ما را مطلع بکنند.

نایب رئیس - هیئت رئیسه تغییری در تصمیمش نداده است ولی پریروز برای تعیین دستورلازم بودباآقایان رؤسای فراکسیونها صحبت بشود وبهمین جهت بود که آقای رئیس

☆ عین مذاکرات مشروح یکصدمین جلسه از چهاردهمین دورهٔ قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

ادارهٔ تند نویسی وتحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :

غائبین با اجازه - آقایان : اسعد - دکتر شفق - تهرانی - دکتر فلسفی .

غائبین بی اجازه - آقایان : ذوالقدر - نقابت - اخوان - کفائی - آصف - امیرابراهیمی - منصف - بوشهری - سلطانی - فداکار سید ضیاءالدین - جواد مسعودی - دکتر رادمنش - خلعت بری - معدل - رضا تجدد - مراد اریه - قشقائی

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان : گیو - عامری - سیف پور - شریعت زاده - صدریه - دکتر کیان .

صحبت فرمودند . آقای لنکرانی نسبت به صورت جلسه نظری دارید ؟

لنکرانی ـ بنده خودم نمیدانم عرضیکه میخواهم بکنم با صورت جلسه تناسب دارد یانه .

نایب رئیس ـ اعتراض بصورت جلسه مربوط باین است که اگر مطالبی برخلاف آنچه از طرف آقایان گفته شده است در اینجا ذکر شده باشد تذکر بدهند .

لنکرانی ـ من خواستم عرض کرده باشم که درهرصورت و علی ای حال بحمدالله و المنّه ما مستقلّیم وگمان میکنم با صورت مجلس تناسب داشته باشد .

عرض کردم نمیخواهم تصریحی کرده باشم مخصوصاً من مباهات میکنم باینکه ملت ایران فوق العاده لایق است دلیل لیاقت اوهم همین که کند و زنجیری است که برای او ایجاد کرده‌اند و کند و زنجیر راهم هرروز محکمتر میکنند آقای دکتر میلسپوهم مستخدم ما هستند ....

نایب رئیس ـ اجازه بفرمائید قبل از دستور ممکن است بفرمایند .

لنکرانی ـ اخیر یك کلمهٔ دیگر تمام شده دلیل لیاقت ما هم همان است که اختیارات دکتر میلسپورا نخواستیم و لغو کردیم امروز یا فردا هم اگر بخواهیم باقی اختیارات را لغو میکنیم و انشاء الله خواهیم توانست و لغو هم خواهیم کرد وماهم لایقیم .

نایب رئیس ـ آقای نبوی نسبت بصورت جلسه نظری دارید ؟

نبوی ـ خیر

امیرتیمور ـ بنده احظار نظامنامه ای دارم .

نایب رئیس ـ بفرمائید .

امیرتیمور ـ با اینکه فرمایشات آقای لنکرانی کاملا صحیح و وارد بود ولی برخلاف نظامنامه بود و بنده بآقای دکتر معظمی جداً اعتراض دارم که مجلس را بسیار بد اداره میکنند و مطالب خارج از موضوعی که گفته میشود باید جلوگیری بفرمایند و جلوگیری نمی فرمایند مطالبی که خارج از موضوع است و وارد نیست نباید صحبت بشود .

نایب رئیس ـ آقای فیروز آبادی راجع بصورت جلسه است ؟ (فیروزآبادی ـ خیر) آقای دکتر آقایان نسبت به صورت جلسه است؟ (دکتر آقایان ـ خیر) آقای مهندس فریور در صورت جلسه اعتراضی دارید ؟

مهندس فریور ـ روز قبل بعد از اخطار نظامنامه ای که بنده کردم و آقای طباطبائی هم اخطار فرمودند آقای رئیس هم وارد دانستند نمی بایستی دیگر نه مطلب مورد مذاکره قرار گیرد و نه رأی گرفته شود چون اعتراض را خود آقای رئیس هم وارد دانستند وتشخیص هم با رئیس است ولی بعد مدتی وقت مجلس تلف شد و بالاخره مجلس از اکثریت افتاد و امیدوارم دیگر تکرار نشود

نایب رئیس ـ بعد از آنکه آقای رئیس راجع به‌این‌موضوع مذاکره فرمودند ازمجلس رأی گرفته شد و مجلس رأی داد .

مهندس فریور ـ مجلس نباید رأی بدهد بر خلاف نظامنامه است .

(۲ ـ سؤال آقای دکتر مصدق راجع به‌بازداشت‌شدگان و پاسخ آقای وزیر امور خارجه)

نایب رئیس ـ عده برای رأی بصورت مجلس کافی نیست بعد رأی گرفته میشود . آقای انتظام وزیر امور خارجه برای جواب آقای دکترمصدق حاضرند بفرمائید

دکترمصدق ـ راجع بجمعی ازهموطنان که ازشهریور ۱۳۲۲ ببعد بازداشت و تسلیم مقامات نظامی متفقین شده‌اند وعده‌ای ازآنها را هم نظامیان انگلیس مستقیماً دستگیر کرده بودند اینجانب از زمانی که بنمایندگی مجلس انتخاب و دخیل در سیاست مملکت شده‌ام تکلیف خود را دانسته و میدانم باقتضاء مسئولیتی که در پیشگاه ملت وافکار عمومی دارم اقدام مقتضی در جبران این پیش آمد اسف انگیز که منافی حق حاکمیت ایران است بعمل آورم . قبل از تشکیل مجلس نظر مقامات مربوطه را بلزوم‌خاتمه دادن باین جریان ناگوار جلب کرده و راه حل مؤثری‌هم درنظر گرفته شد که متأسفانه باعدم ابراز حسن نیت از طرف نخست وزیر

وقت‌عقیم ماند . بعدازتشکیل مجلس‌هم اقدامات خود راتعقیب کرده من‌جمله ازآقای ساعد خواستم رونوشتی از پرتکلی که مدرك این‌بازداشت‌های‌غیر قانونی است‌بدهند تابتوانم اعتراضات خود را در مورد این سندی کـه خلاف حق حاکمیت و استقلال مملکت تنظیم شده بگویم ایشان از دادن رونوشت امتناع کرده فقط حاضر بودند درصورتیکه تعهد نمایم آنرا باقید محرمانه بگیرم‌ارائه بدهند ومن‌چنین تعهدی‌نمیتوانستم بکنم درعین حال‌مأمورین‌صلاحیت‌دار این‌جانب‌را بسکوت و انتظار نتیجه اقدامات وزارت امور خارجه تشویق و مرا از احتمال سوء تأثیر نطق در مذاکرات و تعویق استخلاص بازداشت شدگان برحذر مینمودند باین لحاظ علی رغم تأثرات باطنی و برخلاف میل قلبی دم فرو بسته و منتظر نتیجهٔ اقدامات دولت بودم تا اینکه‌فرارسه نفر از باز داشت شدگان و تحصن آنها در مجلس پیش آمد اظهار آنان این بود که طول بازداشت غیرقانونی و بلاتکلیفی و پریشانی عائله بازداشت شدگان و نبودن فریادرس آنها را ناچار کرده است که بنمایندگان ملت پناه آورده دادخواهی بکنند ! ! بخاطرم رسید وقتی که در سال ۱۳۱۹ مأمورین شهربانی برای باز داشت من آمدند چون امر دولت را مطاع میدانم فوراً تمکین کردم و انتظار داشتم که اگرگزارشهای خلاف واقعی برعلیه من داده شده رسیدگی و روشن شود ولی بعدازتوقف چند روز در زندان مرکزی که معلوم شد اصلاً رسیدگی درکار نیست و مقصودشان آزار من است عاصی شدم و روزی که‌میخواستند مرا بزندان بیرجندببرند مقاومت کردم و در اطاق رئیس زندان بااشاره بعکس شاه سابق این شعر را خواندم : ای زبردست زیر دست آزار گرم تا کی بماندباین بازار . باری وقتی که نتیجهٔ پناه‌آوردن این چند نفر بمجلس این شد که مأمورین دولت آنان را با استعمال‌قوهٔ نظامی‌ببازداشتگاه برگرداندند بدون اینکه بدادخواهی آنها توجهی بشود بی‌اندازه متأثرشدم وتشخیص دادم که سکوت بیش از این جایز نیست و خیانت است چه نظر من‌این بود که ازاخلال بمذاکرات بین دولت ومقامات متفقین احتراز کنم اما اگر بنابباشد براثر بی‌علاقگی یابی کفایتی دولت یك وضعیت‌ناهنجاری‌که باهیچیك ازموازین حقوق بین الملل وفق نمیکند و براثر علاقه نخست وزیری بمقام خود بر دولت تحمیل شده ادامه پیدا کند و ماساکت بنشینیم و تماشا کنیم که هرچند ماه یکمرتبه فرماندهان متفقین براثر عجز و الحاح عائله باز داشت شدگان بحال آنها رحم کرده چند تن از آنان را رها کنند و دولت ما جرأت نداشته باشد حقوق ما را حفظ کرده روابط همکاری ما را بامتفقین لااقل باهمان قرار داد اتحادی کـه خودشان برای مشروع کردن توقف آرتش خود در این مملکت بما تکلیف کردند تطبیق نماید دیگر فاتحه همه چیز را باید خواند . اینك سؤال‌من . ۱ ـ بااینکه کشور ایران‌ازنقطه نظر مقررات حقوق بین‌الملل کشوراشغال‌شده محسوب نیست و روابط مابا متفقین براساس یك‌قرار دادی مستقرگردیده‌که بموجب آن مـا برای پیشرفت مقاصد جنگی متفقین تمام وسایل زندگانی خود را باختیـار متفقین گذاشته‌ایم و تن بهرنوع‌فداکاری ومحرومیت‌ها داده ایم‌ومتفقین متعهد شده‌اند که استقلال و حاکمیت ما را محترم بشمارند ودر امور داخلی‌ما مداخله نکنند علت اینکه‌برخلاف استقلال‌قضائی ما دولت جمعی از ایرانیان را بدون هیچگونه مجوز قانونی بازداشت کرده و تسلیم مأمورین ارتش متفقین نموده چیست ؟

۲ ـ پرتکل‌هائی‌که‌راجع بتسلیم‌اتباع ایرانی بمأمورین بیگانه و نگاهداری آنها در بازداشتگاه خارجی در خاك ایران امضا شده باکدام یك از مقررات حقوق بین‌المللی که شامل ممالك مستقل‌میشود موافقت‌دارد و این‌سندهای ننگین را کی از اعتبار خواهید انداخت ؟

۳ ـ اعمال منتسب ببازداشت شدگان مشمول کدام یك از مواد قوانین جزائی کشور است و علت اینکه اصل دهم متمم قانون اساسی نقض شده و اتهامشان در مدت قانونی بآنان اعلام نشده است چیست ؟

۴ ـ در بین بازداشت شدگان عده‌ای از مستخدمین

دولت هستند بخصوص چند نفر قضات که طبق قوانین مملکتی مصونیت قضائی دارند وحتی مستنطقین صلاحیت داربدون سلب مصونیت بموجب قرار دادگاه انتظامی حق بازداشت آنان را ندارند و از طرف دیگر مستخدمین دولت عموماً که مورد تعقیب واقع میشوند مادام که ادعانامهٔ قانونی از مقام صلاحیت‌دار قضائی برعلیه آنان صادر نشده ازخدمت معلق نیستندعلت اینکه حقوق عده‌ای از آنان رانمی‌دهند و عائلهٔ بی گناه آنها راگرفتار پریشانی معاش کرده اند چیست ؟

۵ ـ آیامی‌توانیم‌امیدوار باشیم که‌دولت فعلی‌بامذاکرات مؤثری سریعاً توجه مقامات متفقین را بفداکاری‌های ملت ایران‌جلب کرده وازآنها بخواهندبپاس احترام یك‌مملکتی که خودشان آنرا (پل پیروزی) میخوانند بیش از این بدوام یك وضعیتی که باهیچ اصولی موافقت ندارد و ازآن جز موهون کردن یك ملت متفق و فداکار نتیجه حاصله نمیشود رضایت‌دهند فرضاً اگر دربین این باز داشت‌شدگان افرادی باشند که قبل از ورود رسمی ایران در صف دول جنگجو دچار لغزش شده یاتبعیت از احساسات خود کرده باشند بعد از این مدت طولانی گرفتاری و آوارگی از آن اغماض و بقیه باز داشت شدگان را بالمره آزاد کرده و از این راه یك احترام و حق شناسی بموقع و بجائی بملت ایران بنمایند .

وزیر امور خارجه (آقای انتظام) ـ بنده اگرچند روزی در عرض جواب تاخیر کردم باین‌امید بود که شاید از اقدامات و مذاکراتی که کرده‌ایم نتیجه ای که مطلوب نمایندهٔ محترم ومورد پسند مجلس شورای ملی باشد بدست بیاوریم ولی‌تصدیق میفرمائید در یك چنین امرمهمی چند روزه نتیجه حاصل نمیشود باین واسطه جایزندانستم عرض جواب‌را بیش از این بتأخیر بیندازم . بنده نمیخواهم وارد جزئیات اظهارات آقان دکتر مصدق بشوم ولی لازم است این نکته را عرض کنم که هیچیك از دولتهای وقت ازاین پیش‌آمدخوشوقت‌نبودندوهمه‌از اینکه عده‌ای از هموطنانشان که در بین آنها مستخدمین عالی مقامی هم بودند که بدرستی وخدمتگذاری شناخته شده‌اند ومورد سوءظن‌واقع شده‌اند گرفتارشده‌اند متأثر بوده‌اند متأسفانه اینموضوع‌را هم باید درنظر داشته باشیم که در زمان جنگ برای یك‌دولت متفق این تعهد اخلاقی باقی است که اگرتصور یك خطری برای یك یا چند تن ازمتفقین خودش بکند هرقدر هم که کوچك واحتمالی باشد ازهیچگونه اقدامی برای‌جلوگیری از آن مضایقه نکند . راجع بیرتکلی که اشاره فرمودند پرتکل بمعنای‌حقیقی کلمه وجود نداردفقط دریك‌مراسلاتی که رد و بدل شده است راجع بشرایط و محل بازداشت معین شده است ودرکلیه این‌مراسلات هم دولت متذکرشده است که این موافقت بهیچوجه سابقه حقوقی وملاك عمل برای آینده نخواهد بود و موقت و محدود بزمان جنگ است ، بنده تصور میکنم که هردولتی که سرکار آمده است توجه نخست وزیر و وزیر امور خارجه اش معروف باینکار بوده است که باین موضوع خاتمه بدهد ، آنچه که مربوط بدولت کنونی است اطمینان داشته باشید که این تصورصورت قطع و یقین دارد برای اینکه لزوم بدو تشکیل جناب آقای نخست وزیر وخود بنده دراین باب با نمایندگان متفقین وارد مذاکره شدیم دلایلی‌هم که داشتیم بآنها گفتیم آنها هم اشکالاتی که داشتند بیان کردند واین اقدامات‌ماهم‌بکلی بی‌نتیجه نماند چنانکه ملاحظه فرمودید در این دوماه که ازعمر دولت کنونی‌میگذرد متجاوز ازبیست‌نفر از بازداشت‌شدگان رها شدند اینك هم بنده امیدوارم این‌مذاکرات ما که با روح صمیمیت ومساعدت کامل در پیشرفت کار متفقین است در پیش متفقین‌مان مؤثر واقع شود ومخصوصاً در این ایام که جنگ رو بپایان است و نیروی دلیر متفقین بزرگ ما بصورت برق‌آسائی درخاك دشمن پیشرفت میکند و نور صلح و پیروزی را از دریچه فتوحات مشعشعشان بما نشان میدهند اگرواقعاً بجا یا بیجا نگرانی در بین بوده است و سوءظنی متوجه بعضی ازهموطنان ما بوده‌است بکلی‌مرتفع گردد وآن منظوری که آقا دارند حاصل شود .

نایب لائیس ـ آقای دکترمصدق

دکترمصدق ـ بنده ازجناب آقای وزیر امور خارجه خیلی متشکرم که بسؤال بنده توجه فرمودند و اقداماتی میخواهند بفرمایند که انشاءالله این‌کار بزودی حل شود و خاطر یك ملتی از این حیث راحت بشود ولی این‌که میفرمایند دولتها همیشه متأثر بوده‌اند من این مسئله را کاملا تکذیب میکنم بجهت اینکه دولتها که متأثر باشند استعفا میکنند و میروند و حاضر نمیشوند و من یقین دارم اگر در این مملکت سه دولت برای یك کاری که برخلاف مصالح مملکت باشد استعفا بکنند ما همه چیز خودمان را که از دست داده‌ایم بدست خواهیم آورد (صحیح است) دولتها باید درعمل متأثر باشند نه درقلب ، وقتی که من در قلب متأثر باشم ولی هیچ کاری انجام ندهم آن تأثر من هیچ فایده ندارد (صحیح است ـ بسیار صحیح‌است) و اما راجع باین قضیه قانون اساسی ما مقرراتش این است هر کس را توقیف میکنند درظرف بیست وچهارساعت باید باو بگویند که بچه دلیل توقیف شده‌ای نسبت باین توقیف‌شدگان این‌را نکردند و یك عده را هم که چندین‌ماه نگاه داشتند و بعد مرخص کردند لااقل بآنها باید بگویند که آنها را بچه دلیل توقیف کرده‌اند اگردلیل نداشت چرا چندین‌ماه آنها را نگاه داشتند اگر دلیل داشت چرا بدون محاکمه آنها را مرخص کردند این است که بنده عرض‌میکنم اگر متفقین و دول مجاور که دوست ما هستند بآنچه که پیغمبرما فرموده که الملك یبقی بالعدل ولایبقی‌مع‌الظلم عقیده ندارند بایستی بحرفهای فلاسفهٔ اروپائی عقیده داشته باشند که میگویند فاتحین حقیقی آنهائی هستند که عدالت طلبند و دیگران مثل سیلهائی‌هستند که درگذرند این‌عقیده روسو است که میگوید لورتیابل کنکران سن سوکی ساوفر دلوا ، لزترسن کم‌ل تران کی پاس . متفقین‌ما که امروز ازهرحیث به پیروزی رسیده‌اند دیگر آن نگرانیهائی که در اول‌جنك داشتند ندارند ، نگرانی‌های آنها این بود که دراین‌مملکت ستون پنجمی باشد حالا دیگر ستون پنجم کجا است متفقین ما شاید الان ببرلن هم رسیده باشند این است که از این‌جهت بنده استدعا میکنم جناب آقای وزیر امور خارجه توجه مقامات عالیه دول دوست و مجاور مارا جلب بکنند و بآنها عرض بکنند حالی بکنند که ملت ایران همیشه دوست صمیمی وفداکاردول‌متفق خودش بوده وانتظار دارد در این‌موقع باین اشخاص کمال مساعدت را بفرمایند وهرچه زودتراین اشخاص‌رارها کنند بجهت اینکه اشخاصی که در زندان نرفته‌اند نمیدانند آنهائی که در زندان هستند چه صدماتی‌متحمل میشوندواینها بعضی‌ها شان بمن‌نوشته اند که همه چیز خودشان را از دست داده اند (صحیح است)

(۳ ـ تصویب صورت مجلس)

نایب رئیس ـ نسبت بصورت مجلس چون آنوقت عده کافی نبود حالا کافی شده است رأی گرفته میشود ، نسبت بصورت مجلس دیگراعتراضی نیست‌صورت‌مجلس‌تصویب شد . بعضی‌از آقایان اعتراض کردند که چرا اجازه داده‌شده است که سئوال بشود خواستم عرض کنم توجه بفرمایند ماده ۵۴ نظامنامه میگوید آقایان نمایندگان میتوانند در بدو یا ختم‌مجلس از وزرا سئوال کنند بنابراین سئوال غیراز دستور است ـ عده‌ای از آقایان اجازهٔ نطق قبل‌ازدستور خواسته‌اند

(۴ ـ مذاکره راجع بدستور)

جمعی از نمایندگان ـ دستور ـ دستور

فیروزآبادی ـ بنده مخالف با ورود دستور هستم اجازه می‌فرمائید ؟

نایب رئیس ـ بفرمائید

فیروز آبادی ـ بنده عقیده ام این است هرکس مذاکراتی‌دارد باید قبل‌ازدستوراظهاربکند مطالب قبل‌از دستورهم بیخودنیست کمترازدستورمهم‌نیست بلکه بعضی از آنها هم ازدستور مهمتراست منتها باختصارممکن‌است اجازه بفرمایند مذاکرات قبل از دستور بشود نه‌اینکه‌یك جلسه مجلس رامعطل بکنند مختصر صحبت‌بشودبعدوارددستوربشویم

نایب‌رئیس ـ رأی میگیریم بورود در دستور آقایان موافقین‌قیام فرمایند (اکثربرخاستند) تصویب شد. پیشنهاد آقای رحیمیان :

پیشنهاد میکنم گزارش‌دولت راجع بآقای‌دکترمیلسپو مطرح بشود.

وزیر مشاور (آقای فهیمی) ـ آقای نخست وزیر بآقای رئیس اطلاع دادند بنده راهم مأمور کردند ازآقایان خواهش کنم برای تعقیب مذاکراتی که بادکتر میلسپو در میان است مذاکره مطلب اورا امروز بتأخیر بیندازند برای جلسهٔ آینده

نایب رئیس ـ آقای رحیمیان پیشنهادشان را مسترد کردند .

مهندس فریور ـ بنده این پیشنهاد را قبول میکنم اجازه می فرمائید ؟

نایب‌رئیس ـ بفرمائید .

مهندس فریور ـ اینجا یك مطلبی باید در نظر گرفته شود و آن این است که این درخواست حکمیت‌از طرف دولت شده بود یاازطرف دکترمیلسپو؟ اگر از طرف دولت شده بود ممکن است

(نایب رئیس ـ ازطرف دولت) خوب اگرازطرف‌دولت شده بود اشکالی ندارد بنده هم مسترد میکنم .

[۵ ـ مذاکره درطرح پیشنهادی آقای دولت‌آبادی راجع به تفسیر بند ط از ماده ۶ قانون مالیات بردرآمد]

نایب‌رئیس ـ طرح‌پیشنهادی آقای‌دولت‌آبادی‌مطرح است آقای دکتر شفق جنابعالی راجع بطرح آقای دولت آبادی جزء مخالفین اسم نوشته‌بودید

دکترشفق ـ بنده اجازه نخواسته‌ام فقط نظرم این بود راجع بطرح آقای دولت آبادی انجمن تربیت بدنی هم مشمول باشد بعد معلوم شد که پیشنهادی هم در این باب شده است

نایب‌رئیس ـ آقای دولت‌آبادی

دولت‌آبادی ـ درجلسه گذشته‌دراطراف‌طرح پیشنهادی بنده وجمعی آقایان مذاکرات زیادی شد.ووقت مجلس را مدتی اشغال‌کرد شاید بعضی از آقایان نمایندگان توجه باصل‌موضوع نفرمودند ویك پیچیدگی‌هائی درمطلب‌پیش آمد که بنده فکرمیکنم‌که بایستی‌خاطر آقایان‌راباید یك قدری روشن‌تر کرد و در این مورد تصمیمی اتخاذ کرد اصل این موضوع که بنام تفسیر آمده است یك امر تازه نبود که کمیسیون تقاضی کرده باشد یا گزارش داده باشد که دولت یك گذشتی را از درآمدهای مالیاتی بتصویب مجلس برساند زیرا بخاطر بعضی از آقایان نمایندگان اینطور خطور کرده بود که‌مقصوداز گزارش‌کمیسیون‌این بوده است‌که نتیجةً تخفیفی در دریافت مالیاتی‌پیش‌می‌آید درصورتیکه اینطور نیست در ماده شش قانون مالیات بر درآمد نوشته است درآمدهای غیر ویژه و ویژه که مالیات بآن تعلق میگیرد شامل موارد زیر نخواهد بود یعنی‌این موارد نباید مالیات بدولت بپردازد و هیچ ارتباط در نصاب مالیات و کم و زیاد کردن آن ندارد مخصوصاً باین طریقی که بنده توضیح خواهم داد وخاطر آقایان متوجه خواهد شد یکی ازآن مواد که‌مالیات بآن تعلق نمیگیرد این است که اگر شخصی بموجب بندط از این ماده که میخوانم تا میزان ده درصد از عایداتش را بمصارف خیریه برساند . . .

نایب‌رئیس ـ اکثریت نیست .

طباطبائی ـ وزیر مالیه هم چون نیست دراین مطلب نمیشود مذاکره کرد

نایب‌رئیس ـ اکثریت شد بفرمائید .

دولت‌آبادی ـ راجع باعتراضی که آقای طباطبائی فرمودند عرض‌کنم که ماده‌ای را که رویش بحث میکنیم تا موقع تصویبش آقای وزیر مالیه می‌آیند علاوهٔ بر این گزارشی هم در کمیسیون با حضور دولت تنظیم شده است خلاصه مطلب را بنده میخواهم توضیح کنم که در بند ط ازماده شش نوشته شده است تا میزان ده درصد عایدات هر شخصی که برای مصارف خیریه ببنگاههای خیریه‌ای که دولت آنهارا شناخته باشدپرداخته شده‌واز آن‌مؤسسات قبض رسمی در دست داشته باشد یك چنین پرداختهائی بموجب همین بند طازمادهٔ شش خود این پرداخت‌ها از مالیات‌معاف است این اشتباه نشود مخصوصاً اینکه تصویب شده است و یك امر تازه‌ای نیست اما اشکالی که آقای فرهودی کردند

و تصور میکنم مراجعه باصل موضوع نکرده‌اند ایشان‌میل داشتند در اطراف کلیاتی وقت مجلس را اشغال فرموده باشند وضمناً اشاره بیك مطالبی فرمودند که بنده‌میل‌ندارم جواب آن مطالب را داده باشم زیرا در این قسمت تأمین منفعتی برای کسی‌نیست وبنده‌هم‌عامل‌تأمین‌منفعت‌نامشروعی برای هیچکس‌نیستم پس‌احتیاج ندارد که دراطراف بیانات آقای‌فرهودی‌بنده توضیح بیشتری‌بدهم بهمین‌اختصار‌قناعت میکنم. اما موضوع اثر عملی که تصویب این طرح‌خواهد داشت این‌است که ما اگر فکر بکنیم پرداخت این‌وجوه به‌خیریه‌ها درنصاب‌پرداخت‌مالیاتی‌تأثیردارد آنچه‌که دراینجا مصرح است بفرض‌اینکه ما شخص را شامل شخصیت حقوقی ندانیم زیرا شخص بتعبیر قانون اعم از فرد واحد است یابنگاه وشرکتی که طبق مقررات مملکتی ثبت‌بشود وبرای خودش احراز شخصیت قانونی وحقوقی بکند‌بفرض اینکه بخواهیم باین‌امر توجه‌نکنیم افراد وقتی که‌بخواهند از عایدات شخصی خودشان پرداخت هائی بامور خیریه بکنند او را معاف کنیم عموماً اینگونه افراد درنصاب پرداخت های حد اقل ومتوسط مالیات هستند اما شرکت‌ها یا بنگاه‌ها اینها را هم بایدتوضیح بدهم که اینها یك‌شرکت های ثبت شدهٔ هستند که مشکلی دیگر باقی نماند و البته کارخانه‌ای که (مثل کارخانه آسیای ایشان که بنده نمیدانم که آسیای آب است یاآسیای گاو) ثبت‌نشده باشدماآنرا دارای شخصیت قانونی وحقوقی نمیدانیم پس کارخانجات حداکثر مالیات‌رامیپردازند یعنی‌طبق‌قانون و آئین‌نامه‌اکثراً عایدات آنهاازصدهزارتومان زیادتراست‌وبالملازمه حداکثرمالیات را آنها میپردازند پس‌فراری ازمالیات برای پرداخت برای آنهانمیشودتصورکردویك‌نکتهٔ‌دیگرهم‌این‌است که‌درجایش توضیح دادم که اینگونه پرداخت‌ها صرفاً از مالیات معاف باشند اگر این پرداختها از مالیات معاف نباشند اینطور خواهد بود که هرشرکتی بخواهد صد هزارتومان یا ده‌هزار تومان برای امور خیریه بپردازد معادل آنهم باید مالیات بپردازد وبالملازمه این‌کمك‌ها را از بنگاههای خیریه و مؤسسات عمومی باز داشته‌ایم و هیچ ارباب خیری را بنده سراغ ندارم که راضی باشد و حاضر باشدکه برای اینکه صد هزار تومان بیك بنگاه خیریه پرداخت میکند هشتاد هزار تومان هم مالیات آنرا بپردازد همچو چیزی را بنده سراغ ندارم والبته‌آقایان نمایندگان محترم بخوبی‌مطلعند که سال‌گذشته در همین طهران ارباب خیرکمك‌ها کردند به بنگاههای خیریه انجمن‌های خیریه مرکزی‌که تشکیل شد بیش ازسی میلیون ریال‌کمك بمردم‌بینوای شهرکردند البته در جراید هم خوانده‌اید ولی امسال بنده چیزی ندیدم ونشیده‌ام واگر هم فرضاً بوده است در مقابل آن وجوهی که پارسال پرداخت‌کرده‌اند مبلغ ناچیزی بوده این مال تهران واثر عملی این عدم توجه بتصویب این طرح . اما در بارهٔ اصفهان سال‌گذشته که بنده در اصفهان بودم مردم آنجا بوسیلهٔ انجمن های خیریه برای بینوایان واداره‌کردن مریضخانه بیش از دو میلیون تومان کمك کردند وامسال با زحمت توانسته‌ایم یك ششم آن مبلغ را جمع آوری کنیم واین کارخانجات صریحاً میگویند که ما هیچگونه مجوزی نداریم که با این مشکلات زندگی برای کمك های مالی‌به بنگاههای‌خیریه یك مالیاتی هم‌بپردازیم خلاصه این است ، یك نکتهٔ دیگر هم‌که باید مورد توجه آقایان قرارگیرد این‌است که این‌دستگاهها واین‌تشکیلات ما مرتب نیست که ما بتوانیم زندگی مردم را اداره‌کنیم میانهٔ مردم ودولت بعقیدهٔ بنده و هیچکس تفاوتی نیست و واگر تفاوتی‌هم باشد باید بگوئیم وآن تفاوت را رفع‌کنیم نه اینکه حساب کنیم اگر چیزی بیك بی‌نوائی داده شد که فرضاً صد دینار یا بیشتر بود بیایند در مقابل آن بخزانهٔ دولت‌هم‌بدهند چون این یك وسیله‌ای نیست‌برای فرار از مالیات نمی‌شودگفت‌که بیائید صد هزار تومان بدهید ودر مقابل‌آن هم مبالغی مالیات آنرا بپردازید بنده خواستم آقایان یك توجهی نسبت باین موضوع بفرمایند ویك توجهی باین بی‌نوایان بکنند ودرهمان پیشنهادی هم که مخصوصاً آقای امینی و آقای دکتر شفق تذکر دادند وجوهاتی‌هم‌که باتجمن‌تربیت بدنی‌ومؤسسات ورزشی داده میشود از این مالیات معاف باشد چون اوضاع ورزشی در

مملکت ما خوب نیست ودراین چند سال اخیرهم که متأسفانه وضعیت بدتری پیدا کرده است ورو بخرابی میرود شاید یك وضعیت بهتری را پیدا کند ویك کمك های مالی بآنها کرده شود واین نکته را هم آقای طباطبائی در ضمن فرمایشاتشان در جلسه گذشته بیان کردند که این پیشنهاد خرج است بنده می‌خواستم یك توضیح کوچکی دراطراف موضوع بدهم که اصولاً وضع قوانین و آئین نامه ها برای تسهیل انضباط و انتظام وخلاصه برای بهبودی جریان امور است هیچ آئین‌نامه وهیچ نظامنامه در دنیا وضع نشده‌است که او را وسیله ومانع برای انجام کارها قرار دهند، اصلاً دلیل وضع قوانین وآئین‌نامه‌ها در همه‌جا همین است و بس ولی متأسفانه در مملکت ما در دستگاه دولتی ما همیشه بجای اینکه از مقررات وقوانین حسن استفاده بشود برای انتظام امور آنرا یك سد سدید و یك مانع بزرگی برای انجام منظور قرار میدهیم و مردم و مملکت را تا ابد دچار زحمت و اختلال میکنیم، در مجلس شورای ملی ما نباید راضی بشویم که بنام نظامات ومقررات ازیك امور خیریه‌ای جلوگیری شود وبرای پیشرفت یك مقاصدی اشکال تراشی شود ومانعی پیدا شود این را اگر بخواهید این اندازه برای او تضمین قائل شوید بنده یك مثال کوچکی را عرض میکنم که مثل این است که آقای سید محمد طباطبائی دستور بدهند که لیوان آب خوری را آب کنند برایشان وبیاورند این‌جا بنده عرض میکنم که این‌هم پیشنهاد خرج است، برای اینکه ممکن است آبخوری را درضمن اینکه آب می‌کنند بیفتد و بشکند و یك خسارتی وارد شود و لازمه‌اش این است که یك تومان بدهند آبخوری رابخرند پس وقتی که پولی خرج نشده است وآب را هم آورده اند ما نبایستی این‌طور اشکال‌تراشی بکنیم مخصوصاً بنده تمنی دارم که در این عرایضی که کردم توجه بفرمایند و امیدوارم که مورد توجه مجلس واقع شود.

نایب رئیس ـ درکفایت مذاکرات پیشنهادی از طرف آقای اردلان رسیده است که قرائت میشود:

بنده پیشنهاد کفایت مذاکرات را میکنم.

اردلان ـ بنده پیشنهاد کفایت مذاکرات میکنم برای اینکه یك جلسه تمام در این موضوع صحبت کرده ایم (مهندس فریور ـ کاملاً صحیح است) وهمه آقایان ازعقیده آقایان نمایندگان موافق و مخالف در این موضوع کاملاً مستحضر شده‌اند وازنمایندهٔ محترم آقای طباطبائی‌هم استدعا میکنم مخالفت نفرمایند واین نه‌پیشنهاد خرج است ونه‌باید بکمیسیون بودجه برود برای اینکه اصل قانون مالیات بردرآمد از کمیسیون قوانین دارائی به مجلس تقدیم شده این هم یك تفسیری است در آن قانون و چیز تازه ای هم نیست که به کمیسیون برود صحبت هم بحد کافی شده‌است آقایان موافقت بفرمائید پیشنهاداتی که در این خصوص رسیده است قرائت شود

دکتر زنگنه ـ بنده با کفایت مذاکرات مخالفم.

نایب رئیس ـ بفرمائید (طباطبائی ـ اجازه میفرمائید؟) ایشان با کفایت مذاکرات مخالفت کرده‌اند

طباطبائی ـ بنده هم با کفایت مذاکرات مخالف بودم

دکتر زنگنه ـ عرض میکنم بنده با کفایت مذاکرات مخالف هستم وبا اصل مطلب هم کاملاً مخالف بودم ومعتقدم که این یك مطلبی است که بطور خلاصه یك عده اشخاص که باید مالیات بدهند مالیات ندهند واین منظور را ازراه خیریه عملی میکنند (دولت آبادی ـ این طور نیست آقا مگر توجه بعرایض بنده نفرمودید؟) بهرحال اگر یك عایدی در این کار نبود اساساً از این راه وارد نمیشدید و اصراری هم نبود (زنگ رئیس) اگر کسی خواست بخیریه کمکی بکند باید بعد ازکسر مالیات که پول رفت‌توی جیب خودش در بیاورد بیرون و بدهد به‌خیریه و یك چیز دیگر بنده می‌خواستم عرض کنم این‌است که بنده اصلاً باخیریه مخالف هستم (همهمه ـ خنده‌نمایندگان) بنده باخیریه بکلی مخالف هستم برای اینکه خیریه یعنی چه؟ یعنی گرفتن یك چیزی ازیکعدهٔ وتحمیل کردن بانها ودادن بیك اشخاصی که منتظر گرفتن آن چیزها هستند الآن در دنیا داشتن کارحق مسلم

مردم است بایدکار داشته باشند، داشتن نان حق‌مسلم افراد کشور است بایدنان داشته باشند، داشتن بهداشت حق مسلم مردم است، بایدبهداشت داشته باشند، این حق‌دست کیست؟ حق دست آن اشخاصی است که پولدارهستند باید حق مردم را ادا بکنند بادادن مالیات بعدحق‌دست دولت است که مالیات میگیرد باید برای بهداشت وبرای پیشرفت کارهای اجتماعی ما ودرراه تهیهٔ کاربرای مردم فقیرمصرف کند واساساً گدا وفقیر باید وجود نداشته باشد پس این‌حقی که باید داده شودباین صورت گرفته شود و بعد هم بعنوان تصدق و مرحمت بمردم بدهند واز دولت و مجلس هم بخواهندکه تشکر بکنیم این صحیح نیست.

نایب رئیس ـ رأی می‌گیریم بکفایت مذاکرات.

بعضی از نمایندگان ـ عده برای رأی‌کافی نیست.

طباطبائی ـ حالا بنده یك اخطار نظامنامه ای دارم

بعضی از نمایندگان ـ عده‌کافی شد.

نایب رئیس ـ اعلام رأی شده است نمی شود صحبت کرد رأی می‌گیریم بکفایت مذاکرات آقایانی که با کفایت مذاکرات موافقند قیام‌کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهادات قرائت می‌شود. پیشنهاد آقای امینی:

پیشنهاد میکنم بتبصرهٔ پیشنهادی آقای دولت آبادی اضافه شود در صورتی‌که ضریب مالیاتی را عوض نکنند و همچنین اضافه شود وجوهی که برای کمك بانجمن های تربیت بدنی داده میشود.

اردلان ـ بنده هم عین این پیشنهاد را کرده‌ام.

امینی ـ بنده اشکال زیادی‌که دراین‌کار می‌بینم که‌نظر بعضی‌ازآقایان هم جلب شده است موضوع فرارازپرداخت مالیات است بعقیدهٔ بنده اگر این را ذکر بکنیم که بشرط اینکه ضریب مالیاتی‌را تغییر ندهند خوب است واین نظر تأمین می‌شود مثلا در قانون مالیات بردرآمد میگویدا گر توجه بفرمائید در قسمت مالیات بر درآمد میگوید فرض کنید یك‌کسی درصورتی‌که صد هزار تومان عایدی داشته باشد از ۷۰ هزارتومان تا صد هزار تومان باید ۷۰٪ بدهد ولی از صد هزار تومان ببالا ۸۰٪ باید بدهد پس شمایك مارژی دارید در حدود سی هزار تومان که اگر در حدود همینقدر مالیات ندهد ضریب عوض نمی شود ولی اگر سی هزار و یك تومان بشود ضریب عوض می شود پس در این صورت با تعور بر اینکه هیچ شرکتی وهیچ بنگاهی‌ممکن است بیش ازسی هزار تومان ندهد اصل‌این موضوع واصل این اشکال منتفی است خاصه این که این موضوع را برای رفع اشکال اضافه‌کنیم که ضریب مالیات را عوض نکنند. این توضیح قسمت اول پیشنهادبنده بود، قسمت دوم که مربوط بوجوهی است که برای انجمن های ورزشی داده می‌شود والبته دراین‌قسمت هم محتاج بتوضیح زیادی نیست برای اینکه انجمن های ورزشی ما تاچه اندازه اهمیت دارد و در دول متمدن ورزش بدنی تاچه اندازه مؤثر است که دراین قسمت بنده تمنا میکنم که آقایان توجه داشته‌باشند و باین‌قسمت رأی بدهند و بورزش توجه داشته باشندالبته احتیاج ببحث هم نیست که تاچه اندازه این موضوع اهمیت دارد و بنده این قسمت را اضافه میکنم بپیشنهاد آقای دولت‌آبادی مخصوصاً باعدم تغییر ضریب مالیاتی که دراین امر دیگر اختلافی درکار نباشد.

طوسی ـ بنده با این پیشنهاد مخالفم.

صادقی ـ بنده هم مخالفم.

نایب رئیس ـ بفرمائید.

صادقی ـ بنده عقیده‌ام این است که این قانون را اینجا باید طوری‌گذراندکه در ضریب مالیاتی موثر نشود ولی مسلماً این پرداختها در ضریب مالیاتی مؤثر خواهد بود شما اگر باین طریقی که اینجا نوشته شده این را تصویب نمائید ممکن است در ضریب مالیاتی موثر واقع شود باید نوشته شود پس از منظور داشتن ضریب مالیاتی آنرا محسوب دارند والا مسلماً در ضریب مالیاتی مؤثر خواهد بود.

امینی ـ حالا اصلاح عبارتش را خودتان بفرمائید.

نایب رئیس ـ رأی میگیریم بپیشنهاد آقای امینی

بعضی از نمایندگان ـ عده کافی نیست .

شریعت زاده ـ اجازه می‌فرمائید ؟

نایب رئیس ـ فقط خود پیشنهاددهنده و مخبر کمیسیون واعضای کمیسیون میتوانند صحبت کنند .

شریعت زاده ـ بنده اخطار نظامنامه‌ای دارم .

نایب رئیس ـ بموجب کدام ماده ؟

شریعت زاده ـ عرض کنم که مادهٔ واحده پیشنهادی دایر بتقاضای تفسیر یك قانونی است بنابراین هر رأئی که مخالف اصل قانون باشد ومستلزم تغییری در مفهوم قانون باشد بایستی برطبق یك مقررات جداگانه ای در مجلس مطرح بشود از این نظر بنده توجه آقای رئیس را جلب می‌کنم که نسبت باین پیشنهاد نمیشود رأی گرفت .

نایب رئیس ـ ایراد جنابعالی بنظر بنده وارد نیست برای اینکه برای تفسیر قوانین هم بهمان ترتیبی که برای وضع قانون رأی گرفته می‌شود بهمان ترتیب باید رأی گرفته شود ولی اگر آقایان نظرشان مخالف با تفسیر است وظیفه آقایان است که رأی ندهند .

طوسی ـ اجازه میفرمائید ؟

نایب رئیس ـ بفرمائید .

طوسی ـ بنام اعلام رأی عمل مخالف با نظامنامه غلط است بنده قبلاً استدعا کرده بودم توجه نفرمودید با اساس این طرح بنده مخالفم (دکتر طاهری ـ آن که گذشت) فرق نمیکند گذشته ندارد چرا کار غیر صحیح انجام شود . ماده ۲۳ نظامنامه را میخوانم : هر کمیسیونی که راپورت کمیسیون دورهٔ سابق باو رجوع شده باشد میتواند همان راپورت را بدون تغییر قبول نماید ودراین صورت کمیسیون مزبور یکی از اعضای خودرا برای تأیید ومدافعه آن معین میکند در صورتی که کمیسیون تغییر یك یا چند ماده آنرا لازم بداند راپورتی که بمجلس میدهد فقط محدود بهمان مواد خواهد بود . حالا توجه کنید همان طور که لوایحی که دولت قبل میدهد تا دولت بعد نیاید آن لوایح را قبول نکند نمی‌توان آنرا رسمیت داد ، همانطور هم راپورتی که کمیسیون قبل داده است تا در کمیسیون بعد تجدید نظر نشود و این کمیسیون اظهار عقیده نکند مخبرش را معین نکند نمیتواند رسمیت پیدا کند من از آقای دولت آبادی واز مجلس شورایملی با تمام علاقه ای که دارم باجرای منویات خوب آقای دولت آبادی سئوال میکنم کدام کمیسیون این موضوع را مطرح کرد وخبر آنرا بمجلس تقدیم کرد؟ بنده یك گزارشی ازکمیسیون قوانین دارائی بامضای آقای فرمانفرمائیان مخبر سابق می بینم که آن گزارش دراین کمیسیون جدید ابداً مطرح نشده بنا براین برای اینکه بنده صحبت را قطع کرده باشم اصلاً ورود دراین موضوع را غلط میدانم .

امینی ـ اینطور نیست مجلس رأی داده است .

فرمند ـ اجازه بفرمائید .

نایب رئیس ـ اجازه بفرمائید بنده جواب اشکال ایشان را بدهم دلیلی که آقای طوسی اینجا فرمودند وارد نیست برای این که اینجا مربوط بیك لوایحی است که در مجلس مطرح نشده باشد ودولت هم موافق نباشد ولی درصورتیکه یك طرحی است که آقایان نمایندگان داده اند بنا براین اشکال ایشان وارد نیست اجازه بفرمائید چون اعلام رأی شده است رأی میگیریم به پیشنهاد اصلاحی آقای امینی (امینی ـ دو مرتبه قرائت بفرمائید) (دومرتبه بشرح سابق قرائت شد)

نایب رئیس ـ آقایانیکه موافقند با پیشنهاد اصلاحی آقای امینی قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد

شهاب فردوسی ـ بنده اخطار نظامنامه ای دارم .

نایب رئیس ـ طبق کدام ماده ؟

شهاب فردوسی ـ طبق ماده ۱۱۰ .

نایب رئیس ـ بفرمائید .

شهاب فردوسی ـ بموجب ماده ۱۱۰ نظامنامه باید مطالبی که در مجلس بحث میشود مذاکراتی که میشود خارج از آن موضوع نباشد اگر خارج از آن موضوع باشد اصلاً قابل قبول نیست وآقای رئیس مجلس اجازه نخواهد داد مطالب خارج ازموضوع بحث شود پس ما نمیتوانیم چیزی را اضافه کنیم ونه کم کنیم این پیشنهاد فقط مربوط باین است که کلمهٔ شخص شامل بنگاهها و شخصیت های حقوقی هم میشود یا

نمیشود بنابراین پیشنهاداتی که میشود اصلاً وارد نیست و بنده خواهش میکنم که این پیشنهاداتی که رسیده است اصلاً قبول نکنید وقابل مذاکره نیست .

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای اردلان قرائت میشود :

این بنده جمله زیررا پیشنهاد میکنم که در آخر ماده اضافه شود . مشروط براینکه هرمبلغی که بعنوان خیریه داده میشود تأثیری درضریب وتقسیمات مندرجه درمادهٔ ۱۲ ننموده مالیات بردرآمد راازمیزان مندرجه درماده فوق پائین ترنیاورد

بعضی از نمایندگان ـ مشابه این رد شد .

اردلان ـ پیشنهاد آقای امینی غیرازاین بود پیشنهادی که آقای امینی فرموده بودند آقایان بخاطر دارند یك قسمت زیادی مربوط ببنگاههای ورزشی بود چه مناسبتی باپیشنهاد بنده داشت که تقدیم کردم اجازه بفرمائید نگرانی که دراینجا تولید شد برای این بود که گفتند این شرکت‌ها میآیند یك پولهائی میدهند بعنوان خیریه وبعد بعوض اینکه هشتاد درصد مالیات بدهند هفتاد وپنج درصد مالیات میدهند یعنی درواقع صد تومان بعنوان خیریه میدهند ممکن است سی هزار تومان ازمالیات بردرآمد کم بدهند وقتی این اشکال را رفع کنیم یعنی درآخر این ماده اضافه کنیم مشروط براینکه مبلغی که بعنوان خیریه داده میشود تأثیری درضریب مندرجه در مادهٔ ۱۲ قانون مالیات بردرآمد نداشته باشد ؛ اگر اینطور باشد من گمان میکنم دیگر نگرانی وجود نداشته باشد ، حالا بسته است بنظر آقایان .

نایب رئیس ـ آقای فرمند .

فرمند ـ بنده عقیده‌ام این است آن موقعی که میخواهید رأی بگیرید واعلام رأی می‌فرمائید دیگر نباید اجازه بدهید که کسی صحبت بکند والا نتیجه‌اش همین است که الآن مجلس مامتشتت است وبآقای طوسی هم شما بی‌مورد اجازه دادید (هاشمی ـ آقای طوسی اخطار نظامنامه‌ای داشتند)وآقایان باید بدانند که حرف بایستی بموقع و بجا زده شود .

طوسی ـ ببخشید شما که نماینده سابق بودید باید بدانید که هر نماینده‌ای میتواند درهر موقع اخطار نظامنامه‌ای بکند وباید بدانید که بنده بی مورد حرف نزده ام (فرمند ـ ما را مسخره کرده اید چرا بی اجازه صحبت می کنید (طوسی ـ شما مسخره می کنید وبی اجازه صحبت میکنید (زنگ رئیس)

نایب رئیس ـ آقای طوسی چون بدون اجازه صحبت کردند بایشان اخطار میشود . رأی می گیریم بپیشنهاد آقای اردلان آقایانیکه موافقند قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد . پیشنهاد آقای فولادوند قرائت میشود :

برای اینکه هم بمالیات دولت لطمه وارد نیاید وهم جلوگیری از دادن خیرات نشود پیشنهاد میکنم صد ده را به صد پنج آقای دولت آبادی تقلیل دهند .

نایب رئیس ـ آقای فولادوند .

فولادوند ـ بنده اینجا با جناب آقای وزیر دارائی مذاکره کردم که این قسمت صد ده بصدی پنج تقلیل پیدا کند دولت هم قبول کند که هم بمالیات دولت صدمه وارد نیاید وهم بعایدات خیریه ها .

وزیر دارائی ـ آقایان در جلسهٔ پیش اظهار فرمودند که بنده نظریه خودم را عرض کنم ، بنده هم نظر داشتم که نظر اکثریت مجلس و تمایلات آقایان را بشنوم و آنوقت مختصری بعرض آقایان برسانم ، مطابق گزارشی که از اداره مربوطه رسیده این ماده اثر در مالیات خواهد داشت بنده عقیده خودم را عرض میکنم اگر شخص حقوقی قائل باشیم البته یك اثری در درآمد مملکت دارد .

فرهودی ـ اضافه میکند یا کم میکند ؟

وزیر دارائی ـ ولی با مطالعاتی که شد اگر آقایان موافقت بفرمایند که این صدی ده همانطور که پیشنهادشده است بنده هم قبول میکنم بصدی پنج تبدیل شود هم وضعیت ملایمتر است و هم یك کار حسابی برای امور خیریه انجام شده است و البته خیلی هم مؤثر نمیباشد .

نایب رئیس ـ آقای کاظمی بفرمائید .

کاظمی ـ آقای وزیر دارائی که قبول کردند و آقای فولادوند که پیشنهاد کردند همانطور که آقای شهاب فردوسی تذکر فرمودند توجه نکردند که اصلا و اساسا ما نمی‌توانیم

در این موضوع پیشنهادی بدهیم چون قانونی نیست درقانون مالیات بر درآمد تصریح شده است که تا صدی ده اگر کسی بعنوان خیریه بدهد آن مبلغ ازمالیات معاف است صدی ده ممکن است صدی یك باشد یا صدی نه یا صدی ۱۰ باشد و شخصی که در آنجا نوشته شده است تفسیر شده است که آیا شخص شخصیت‌های حقوقی است یا افراد این موضوع مورد بحث است که فعلا تفسیر آن پیشنهاد شده است که منظور از شخص ، شخصیت‌های حقوقی است ، بنا براین ، هیچ‌نوع پیشنهادی دراین‌زمینه‌نمیشود داد ، (صحیح‌است) این‌است که از مقام‌ریاست تقاضا میکنم که این پیشنهادات‌رانخوانند برای اینکه اصلا قابل قرائت نیست (صحیح است) . اگر این نظر را آقای وزیر دارائی‌دارند ، راه بر ایشان باز است و میتوانند لایحه اصلاحی مالیات بر در آمد را بیاورند و بحث بکنیم ولی‌فعلاً نه راهی برای‌این مذاکرات هست ونه موردی هست که آقایان نمایندگان بخواهند رأی بدهند . (صحیح است.) .

نایب رئیس ـ آقای شهاب .

شهاب ـ آقای نایب‌رئیس نظر قطعی خودشان را در این اخطار نظامنامه‌ای بفرمایند .

نایب رئیس ـ آقای دکتر عبده .

دکتر عبده ـ عرض کنم ، مااصولا چیزی تحت‌عنوان تفسیر قوانین درآئین‌نامه وقانون‌اساسی‌نداریم هرچیزی که ازمجلس بگذرد خودش‌یك قانون تازه‌ایست واین‌عنوانی که آقایان‌متذکر شدند درست‌نیست که‌درقانون‌اساسی‌یاآئین‌نامه یا جای‌دیگر پیدابکنندیك‌موردیرا که پیش بینی شده باشد (یکی‌ازنمایندگان ـ درخود قانون‌اساسی‌هست) . . اجازه بفرمائید ، تفسیر قوانین باحاکم‌است وتفسیر قانون اساسی با مجلس است (یکی از نمایندگان ـ اینطور نیست) در هر حال بنده نظر خودم را میگویم ، نظربنده این است ،ممکن است بعد آقا تشریف بیاورند این‌جا صحبت کنند ، ونظر بنده این است که این یك قانون جدیدی است و فعلا اشکال دارد . وبنده پیشنهاد میکنم که این کلمه‌تفسیر را ازجلویش بردارند آنوقت اشکال‌مرتفع میشود بنده ازاشخاصی بودم‌که با طرح آقای دولت‌آبادی موافق‌بودم وموافق‌هم هستم ولی یك مطالبی هم هست که باید بایك نظربیطرفی نگاه کنیم بالاخره این مالیات بر در آمد با تمام اشکالاتی که دارد باید وصول شود برای اینکه ما یك مخارجی‌داریم وبااین عواید مالیات بر در آمد باید آن مخارج تأمین شود و در حقیقت میشود گفت که این اصل مالیات بر در آمداصولا قابل توجه است مخصوصا در مورد شرکت ها توجه بکنند بنده این بند ط ماده شش را می خوانم ، بند ط که راجع بمعافیت از مالیات است این است :

« تا میزان ده در صد عایدات هرشخصی که برای مصارف خیریه بینگاههای خیریه که دولت آنها را شناخته باشد پرداخته شده و از آن مؤسسات قبض رسمی دردست داشته باشد » داده میشود ، شرکت یك شخصیت واقع خارجی غیر از شخصیت افرادیکه تشکیل آن شرکت را میدهند ندارد اگر واقعاً اعضاء یك شرکتی یك مردمان خیری بودند مردمان بسیار خوبی بودند که هیچ تأثیری ندارد ، درحدود صدی پنج ممکن است که در قانون پیش بینی کنند از مال شرکت بعنوان خیریه بدهند ودر حدود صدی ده هم ازمال خودشان ممکن است بدهند بمؤسسات خیریه و بنابراین‌هیچ حقی تضییع نمیشود و نگرانی که آقایان‌دارند ، این‌نگرانی هم بجا است ، زیرا ممکن‌است‌یك سوء استفاده‌هائی‌دراین‌کار بشود ، یك شرکتی ، یك درآمد های هنگفتی برده باشد و بعداً باین وسیله بخواهد یك قسمت از درآمدش را ندهد ، ولی‌بنده‌خیال میکنم که بایستی‌با کمال‌بیطرفی ابژکتیفمان بموضوع نگاه کنیم بنده در عین حال که آقایان میدانند ارادتی بدکتر میلسپو ندارم ، ولی معتقدم که باید قضایا را از نظر موضوع نگاه کنیم و اجازه ندهیم یك شکاف هائی در قانون مالیات بر درآمد پیدا شود و نتیجة مملکت را رو بورشکستگی ببرد برای اینکه عایدات کافی‌نداریم ضمناً بایدمخارج‌ضروری‌و احتیاجات مملکت‌مان را بدهیم این‌نظر بنده‌است وباین‌جهت‌پیشنهاد بنده دوقسمت‌است : قسمتی که

تحت عنوان‌تفسیر است آنرا حذف کنند این یك پیشنهاد اولی است که در آن اشکال قضائی و حقوقی پیدا نشود ، قسمت دوم پیشنهاد این است که بجای صدی ده ، صدی‌پنج نوشته شود این پیشنهاد را از نظر صلاح مملکت صرفاً داده‌ام .

یکی از نمایندگان - این پیشنهاد را بخوانند .

دکتر آقایان ـ بنده بااین پیشنهاد مخالفم

(پیشنهاد آقای دکتر عبده بشرح زیر قرائت گردید)

تبصره ـ درمورد شخصیت های حقوقی مذکور در این ماده تامیزان پنج در صد از عایدات معاف از مالیات‌شناخته شود .

نایب رئیس ـ آقای دکتر عبده

دکتر عبده ـ عرض کنم یك قسمتی را درموردشخصیت های حقوقی تامیزان صدی پنج از درآمدیکه برای‌مصارف خیریه میدهند‌باید ازمالیات معاف باشند توضیح اینکه‌برای شخصیت های حقوقی تا حدود صدی ده را از دادن مالیات معاف کرده‌اند بنده پیشنهاد کرده‌ام که دراین‌موارد درحدود پنج در صد را از مالیات معاف کنند برای اینکه آن کسی که واقعاً مرد خیری است مرد خوبی است درحدود پنج در صد از مال شرکت وقتی که سهمیه خودش را گرفت پنج درصد هم از مال خودش بخیریه بدهد و حقی تضییع نمیشود از حقوق خودش میدهد و جای نگرانی برای کسی نیست (یکی از نمایندگان ـ این تغییر قانونی است تفسیر نیست) . . . ملاحظه بفرمائید بنده پیشنهاد میکنم آن قسمت که بعنوان تفسیر است از بین برود وحذف شود .

وزیر دارائی ـ بنده ازمقام ریاست و آقایان نمایندگان محترم اجازه میخواهم چون یك صحبتی قبلاً نسبت بموضوع مالیات بردرآمد مذاکره شد چندکلمه عرض کنم ، چون این موضوع ممکن‌است موجب نگرانی شود و لطمه بدرآمد مملکت وارد بکند ، مسلم است که نظر مجلس شورای ملی و آقایان نمایندگان در وضع این قانون این بوده است که یك درآمدی برای مملکت تهیه شود که بواسطه درآمد داخلی خودمان مابتوانیم نسبت بمخارج منظماً پرداخت هائی بکنیم ودچار اشکال نشویم والبته شکایت هائی نسبت بمالیات بردرآمد میشود ، یك سئوالی هم آقای سیف پور فرموده بودند ، آن سئوال یك موقعی بدست بنده رسید . . . و این راهم آنتر پرانتز عرض میکنم که بنده همیشه درمجلس هستم هریك ازآقایان که سؤال میفرمایند البته درصورت امکان بنده جواب میدهم بنابراین اعتراض دراین‌موارد شاید موجه نباشد ، زیرا بنده اینجاهستم وهروقت موقعیت مجلس اجازه بدهد جواب میدهم وضمناً اقداماتی راهم که لازم است اگر بموقع جوابش نرسد انجام میشود ودراین موقع وسیله ببنده دست داد که از اداره کل مالیات بردرآمد سؤال کنم که مخصوصاً نسبت بمالیات دهندگان عمده امسال چه عملی شده است واین مخصوصاًیك اطلاعی برای خود بنده باشد که ببینم واقعاً آن مالیات دهندگان عمده امسال مالیاتی‌را که باید بپردازند پرداخته‌اندیانپرداخته اند واگربرای پرداخت این مالیات راه فراری برای خود باز کرده اند جلویش را بگیریم این است که برای اطمینان خاطر آقایان عرض میکنم وضمناً تمنی دارم که این‌عرض بنده مورد توجه باشد و بالاخره چون درجرایدهم نوشته میشود ودر رادیوهم‌گفته میشود عموم مردم یعنی کسانی که دارای ثروتی هستند بدانند که برای این مملکت آن چیزی را که قانون معین کرده است باید بپردازند ، واگر نپردازند آن وظیفه وطن پرستی را انجام نداده‌اند (صحیح‌است) و درعین حال‌هم بنده و یا هر کسی که متصدی وزارت مالیه باشد جا دارد که نسبت بهر بنگاهی رسیدگی کند ، بنده نمیخواهم بگویم مأمورین مالیه همه معصوم هستند ولی بطور کلی نمیشود گفت چون مأمور مالیه است ومیخواهد یك چیزی بگیرد اشخاص معینی را از پرداخت مالیات معاف تصور میکنند ، پس‌بطور کلی آن‌چیزی را که قانون معین کرده است مجری است و هر کسی باید دست بزند بجیبش و بقدری که باید مالیات بردرآمدبدهد ، بدهد . که‌مخارج این‌مملکت پرداخته شود البته نسبت بشکایات هم همیشه اوقات هرشکایتی باشد

وزارت دارائی حاضر است و رسیدگی میکنند .

نایب رئیس ـ این پیشنهاد را آقای وزیر دارائی قبول کردند و محتاج برأئی نیست .

دکتر اعتبار ـ بنده اخطار نظامنامه ای دارم .

نایب رئیس ـ بفرمائید .

دکتر اعتبار ـ بنده اخطار آقای مهندس فریور را که در جلسهٔ قبل کردند تکرار میکنم و آن مادهٔ ۱۹ نظامنامه است دراینجا مینویسد (اگر لوایح یاطرحهای قانونی که متضمن تقاضای وجوه اضافی یا فوق‌العاده سال جاریه یا گذشته است بمجلس پیشنهاد شد آن لوایح و طرحها باید بکمیسیون بودجهٔ سال اخیر رجوع شود مگر درصورتی که دورهٔ تقنینیه بسر آمده وطوری شود که انعقاد کمیسیون سال قبل ممکن نباشد در چنین موقع لوایح فوق رجوع بکمیسیون بودجهٔ موجوده میشود)

در جواب این اخطار در جلسهٔ قبل گفته شد که این موضوع مربوط بدخل و خرج نیست و فقط مربوط بتفسیر شخص و شخصیت است ومربوط ببنگاهها و کارخانجات است و با این توضیح مجلس قانع شد ولی الآن می بینم که آقایان صحبت ده درصد و پنج درصد میکنند و این تفیاً تأثیردارد واما این پیشنهاد آقای دکتر عبده قابل‌طرح نیست اگر بخواهند آن پیشنهاد را طرح بکنند باید قبلاً بکمیسیون مراجعه بفرمایند واین را نمیشود رأی گرفت .

نایب رئیس ـ این اخطاری که دیروز درمجلس شد بعداً آقای رئیس مجلس موضوعرا بنظر مجلس واگذار کردند بنده خودم ازاشخاصی بودم که گفتم قابل رأی‌نیست ولی‌وقتی که‌مجلس‌رأی داد بنده دیگر نمی‌توانم بگویم که قابل طرح نیست ولی چون که مجلس شورایملی در جلسهٔ گذشته‌رأی داد ومدتی هم مذاکره شد بنده دیگرنمیتوانم مطرح‌بکنم حالا رأی میگیریم بپیشنهاد آقای فولادوند آقایانی که موافقند قیام کنند . (عده‌کمی برخاستند) تصویب نشد . پیشنهاد آقای دکتر عبده قرائت میشودکه رأی بگیریم . .

فرهودی ـ اخطار نظامنامه‌ای دارم .

نایب رئیس ـ بفرمائید .

فرهودی ـ عرض کنم ، مستنبط ازمجموع‌مواد نظامنامه این است که لایحه‌ای که در مجلس مطرح می شود باید یك مدافعی‌داشته باشدولی‌این لایحه که‌فعلاً مطرح‌است مدافع ندارد، دولت که‌مخالف‌است کمیسیون که‌مخبرندارد آقای‌رئیس باید معلوم بکنند که این لایحه مدافعینش چه اشخاصی هستند ، پیشنهادات‌راکی باید قبول‌کندوکی باید رد کند .

نایب رئیس ـ آقای‌فرهودی اینجا مخبر دارد ولی‌مخبر وقتیکه نخواهد صحبت‌کند بنده‌که نمیتوانم مجبورش‌کنم .

مظفرزاده ـ بنده دراطراف فرمایش آقای وزیردارائی راجع بمالیات بردرآمد عرضی‌دارم اجازه میفرمائید ؟

نایب رئیس ـ خیربدون اجازه صحبت نفرمائید آقایان میدانندکه‌فقط اعضاء کمیسیون دارائی‌میتوانند صحبت‌کنند در پیشنهاد و پیشنهاد دهنده و آقایان هم اجازه میخواهند پیشنهاد آقای دکتر آقایان قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم : لفظ بنگاهها وکارخانه ها حذف شود

نایب رئیس ـ آقای دکتر آقایان .

دکتر آقایان ـ بنده عضوکمیسیون سابق بوده‌ام وعضو کمیسیون لاحق هم هستم ما یك مطلب خیلی ساده ای را آورده ایم بمجلس و واگذار کردیم بنظر مجلس و آقایان وآن این است که آیا در قانون لغت شخص که گفته شده است بشخصیت های حقوقی هم صدق میکند یا نه ؟ این مطلب بطورقطع اینطور است چرا اینطور است ؟ برای‌این که اولاً باید پایهٔ مالیات همیشه مساوی باشد نه ضریبش برای این‌که اگر بنده شخصاً صد تومان بعواید خیریه‌بدهم این را درجزء معافی مالیات بردرآمد حساب میکنند ولی اگر بنده یك دکان بقالی داشته باشم صد تومان بدهم این حساب نشود ، این‌که عادلانه نیست ، عادلانه اش این است که هرفردی جزءمخارج وصولی که درقانون مالیات‌بردرآمد پیش بینی شده است این خرج را چه فرد طبیعی وچه‌فرد حقوقی بکند باید بطور تساوی پرداخت کند هیچ جای نگرانی هم این قضیه از نظر فرار از مالیات ندارد ولی بدبختانه آقای فرهودی در جلسهٔ اول که این قضیه مطرح شد نطق مفصلی کردنددرمجلس وایجاد یك هیجانی‌فرمودند

که تصور رفت یك شکافی در قانون مالیات بردرآمد ایجاد میشود و اگر این‌طور شود مالیات بردرآمد اقلاً ثلث یا نصف آن‌کم میشود (فرهودی ـ الآن خودآقای وزیر دارائی‌تصدیق‌کردند) . . عرض‌کنم‌خدمت‌آقا، حالاخواستیم جلوی این نگرانی را که من‌غیرحق ایجاد شد در مجلس بگیریم باین معنی‌که وقتی‌شما میگوئید شخصی اگریك خیریهٔ دادِ جزءِ حسابش محسوب‌است‌همین‌اصل راقبول‌کنداین در تمام دنیا معمول است معذلك قضیه یك قدری هوشد و همانطور که‌قانون‌مالیات بردرآمدهوشدوراجع‌بعوایدمالیات بردرآمد در آخرسال ماخواهیم دیدکه این مالیات بردرآمد عایداتش خیلی کمتر از مالیات بردرآمد سابق خواهد بود علتش هم این است‌که ما یك قانون مالیاتی داشتیم که از روی مطالعاتی وضع شده بود، ولی‌چون موقع جنك‌رسیده بود میخواستیم ضریب را بالا ببریم و نمی‌بایست بقانون دست بزنیم ، همانطوریکه در انگلستان هروقت‌که دولت احتیاج بپول پیدا میکند ضریب را میبرد بالا ، احتیاج‌که رفع شد دوباره ضریب را پائین میآورد ، حال چیزی‌که در این طرح اسباب زحمت شده است این لغت کارخانه‌ها وبنگاه‌ها است اگر آقایان دقت بفرمایند درقانون‌مالیات بردرآمدملاحظه خواهندفرمودکه‌مثلاً ازهشتاد هزارتومان تاصد هزارتومان، هفتاددرصدمالیات میدهند وازیکمیلیون و یك ریال ببالا ، هشتاد در صد بنابراین بالا ترین مقیاس ما هشتاد در صد است ولی این هشتاد در صد را بایك‌ریال تفاوت میشود هفتاد در صد داد ، چرا ؟ برای اینکه اگر ازآن‌یك‌میلیون‌ویك ریال وقتی‌که یك ریال آنرا برداریم میشود یك‌میلیون ریال ومشمول‌هفتاد درصداست بنابراین مابه‌التفاوت ده هزارتومان‌است باین‌جهة ملاحظه‌میفرمائید که بنده یك پیشنهاد خیلی خوبی‌کردم وگفتم اینطور ولی برای‌جلوگیری ازنگرانی‌آقایان میگویم مشروط براینکه ضریبش را عوض نکند بنده شخصاً معتقد هستم باینکه اگر میگوئیم ضریبش را عوض نکند این تعلق میگیرد هم بفرد وهم ببنگاهها چرا برای اینکه

(نایب رئیس ـ ماده ۶۳ را هم فراموش نفرمائید) چشم بنده پیشنهادکردم که بنگاهها وکارخانجات حذف شود ، چرا ؟ برای اینکه این بنگاهها و کارخانه‌ها فی حد ذاته خودش وجود خارجی ندارد یا مالك فردی دارد ویا مالك مشترك ، بنابراین برای اینکه ایجاد سوء تفاهمی نکند و موضوع هم موهم واقع نشود این دوتا لغت‌را برداریدالبته بآن طرزی که پیشنهاد شده قبول میکنیم، این عمل عادلانه ایست حتی‌برای مالیات بردرآمد هم کوشش کرده‌ایم‌وتصور میکنم این‌کوچکترین عیبی هم نداشته باشد .

نایب رئیس ـ آقای دکتر اعتبار

دکتر اعتبار ـ توضیحاتی‌که آقای دکتر آقایان دادند با اصل پیشنهادشان زیاد ارتباط نداشت ایشان پیشنهادشان آنطوریکه‌بنده‌فهمیدم این‌بودکه کلمه‌بنگاهها وکارخانجات حذف شود وقتی‌که این دو قسمت حذف شود چیزی باقی نمی‌ماند ، یعنی بالاخره این باقی خواهد بود که مقصود ازکلمهٔ شخص ، شخص است در صورتیکه مقصود آقایانی که این‌پیشنهاد را کرده‌اند این‌نبوده‌است ما که نمیخواهیم اینجا در لفافه یك موضوع را بگذرانیم ، ما میخواهیم یك چیزی را بفهمیم و بگذرانیم بعقیده بنده این مربوط بشخصیت حقوقی‌نیست وبنابراین پیشنهاد حضرتعالی‌عملی نیست .

جمعی ازنمایندگان ـ رأی بگیرید

صادقی - عده برای رأی کافی نیست

نایب رئیس ـ ماده ۱۰۲ نظامنامه میگوید : در موقع اعلام رأی کسانی که حاضر نشدند برای رأی یاد داشت میشود و اسامی‌شان ثبت میشود و کسانی‌که سه مرتبه رأی ندادند جریمه میشوند

طباطبائی - آقا یك پیشنهاد دیگر را بخوانید

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای رفیعی قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم : هرمقداراز ما ترك متوفی‌که‌یابعنوان وصیت یا موافقت ورثه اختصاص بامور خیریه داده میشود از مالیات ارث معاف است

بعضی از نمایندگان ـ از موضوع خارج است

نایب رئیس ـ آقای رفیعی این پیشنهاد مربوط باین موضوع نیست . پیشنهاد آقای شریعت زاده قرائت میشود:

پیشنهاد میکنم: عبارت گزارش کمیسیون قوانین دارائی بترتیب ذیل اصلاح شود . مقصود از « شخص » مذکور در بند ط ازماده ٦ قانون مالیات بردرآمد مصوب آبان ۱۳۲۲ اعم از افراد و اشخاص حقوقی است .

نایب رئیس ـ آقای شریعت زاده .

شریعت‌زاده ـ این طرح تفسیر بند ط اوقات آقایان نمایندگان را خیلی مشغول کرده است و نظر بعلاقهٔ اینکه آقایان همیشه در اصلاح قوانین دارند پیشنهاداتی هم شده است حاکی ازاینکه چیزی افزوده یا کم نشود، بنده‌خواستم استدعا کنم که آقایان نمایندگان ملت باین توضیح بنده توجه کنند از نظر اصول ، وقتی که یك طرحی راجع بتفسیر یك ماده‌ای میشود مقصرد این است که همان نظر مقننی که این‌قانون را در گذشته تصویب کرده بعمل بیاید پس در مقابل یك طرحی هستیم که تقاضا میکنند مجلس شورای ملی بداند ، مقصود مقنّن چه بوده است بنظر ، بنده ما جز اینکه نظر مقنن را تشریح کنیم خیال میکنم وظیفه دیگری نداریم ، (صحیح است) اما آمدیم راجع بمقصود، بنظر بنده در قوانین و مؤسسات هم شخصیت حقوقی دارد ، چرا ؟ برای اینکه زندگی هرملتی ایجاب میکند که کارهای اجتماعی با کیفیات مخصوصی انجام بگیرد واحتیاجات ملت ها ایجاب کرده است که باین مؤسسات شخصیت های حقوقی داده شود و معتقد هستم که اگر شخص تنهاهم باشد باید در مقابل تفسیر این قانون گفته شود اعم از اشخاص فیزیك یعنی افراد یا اشخاص حقوقی و بنظر بنده با توجهی که بنده بمذاکرات کمیسیون دارائی کردم برای اینمطلب نظر کمیسیون سابق و نظر مجلس هم این بوده که هرفرد و هرمؤسسه ای که مالیات بده باشد مشمول این نظر باشد . چون این مورد اختلاف شد یك طرحی داده شد که مجلس نظر خودش را بیان کند بنده میخواهم عرض کنم اگر نظر آقایان براین است که مقصود مقنّن این بوده است که مالیات بده اعم از افراد یا اشخاص حقوقی (ساسان ـ نظر این نبوده است) آقا شما که مطالعه نکرده اید از کجا میدانید که این نبوده‌است بنده عرض کردم رفتم بمذاکرات مجلس و مذاکرات کمیسیون مراجعه کردم (ساسان ـ از شما آقای شریعت زاده تعجب میکنم که شخص را شامل شخص حقوقی هم میدانید ! !)

نایب‌رئیس ـ آقای ساسان توجه بفرمائید .

شریعت‌زاده ـ مقصود از پیشنهاد این طرح این است که معین شود نظر مجلس این بوده است که هرمالیات بدهی مشمول این باشد یا فقط افراد (ساسان ـ فقط افراد) بنده عرض میکنم اینطور نیست برای اینکه مذاکرات مجلس مفاداً حاکی از این است که مقصود شمول این قسمت بهر مالیات‌دهنده است اعم از افراد یا شخصیت های حقوقی وغیر از این هم نباید باشد بنده که نمیخواهم در نظر آقایان نفوذ کنم که عقیده شان را ترك کنند البته درمجلس اموری که بحث میشود برای این است که هر کس بعد از مطالعه نظریات و فکر خودش‌را آزادانه بگوید والبته هرقدر نظر موجه تر باشد بیشتر طرف توجه واقع میشود عرض کنم معنی ندارد که ما بگوئیم مقنن نظرش این بوده است که افراد فقط میتوانند بمؤسسات خیریه کمك کنند و مشمول این قسمت باشند خیر اشخاص حقوقی و مؤسسات هم میتوانند کمك بخیریه بکنند ومشمول هستند ومجلس هم‌روی این‌نظراین ماده‌را تصویب کرده‌است حالاهم مابابد بگوئیم که نظر مجلس در شمول این اصل بمؤسسات هم بوده است یانه بنده عرض میکنم بامراجعه بمذاکرات مجلس و گفتگوهائی که در کمیسیون دارائی شده نظر این بوده است که تمام مالیات بده‌ها مشمول این‌قسمت هستند و بنده عقیده‌ام این است که آقایان نمایندگان دریك‌مطالبی که بزودی‌میشود فصل شود اینقدر مباحثه نکنند بایدفقط اینجا معلوم شود که این ماده شامل مؤسسات حقوقی هم هست یا فقط‌شامل‌افراد است بنده‌عرض کردم‌شامل‌مؤسسات حقوقی وهر مالیات بدهی هست حالا اگر مقصود این است که تغییری در این اصل داده شود بنده‌عرضی ندارم اگربنا

باشد نظر اکثریت نمایندگان مجلس براین باشد که این اصل شامل هر مالیات‌بدهی است همانطور که قبلاً ازطرف مجلس اظهارشده این نظررا نمیتوان تغییر داد و باید همانطور عمل شودوهمچنین اگر نظراکثریت مجلس این باشدو گفته شود که‌خیرمقصودافراد است‌بازهم‌نمیشودتغییردادواین‌مطلب موردبحث زیادنداردباید نظر مجلس دراین‌قسمت‌معلوم‌شودو الانمیشودماپیشنهادکنیم که‌در فلان‌مؤسسه‌فلان‌طوربشودودر فلان‌جافلان‌قسم‌رفتارشوداین‌صحیح‌نیست‌واین‌پیشنهاداتی‌که میشودا گرمربوط بموضوع‌هم‌هست مربوط باین‌طرح نیست (نایب رئیس ـ آقای شریعت زاده ماده ٦۳ را مراعات بفرمائید) آقای نایب رئیس بمن تذکر دادند ماده ٦۳ را مراعات کنم بنده اساسا موافق هستم و صحیح است و این اعتراض ایشان را میپذیرم واز آقایان هم استدعا میکنم که آقایان دیگر هم همین رعایت را بکنند .

ساسان ـ اجازه میفرمائید ؟

نایب رئیس ـ شما عضو کمیسیون نیستید .

ساسان ـ بنده‌اخطار نظامنامهٔ دارم . آقای شریعت‌زاده فرمودند که بنده بدون مطالعه عرض میکنم و این یك نوع توهینی است ببنده در صورتیکه آقای شریعت‌زاده خودشان مادهٔ‌اول قانون مالیات بردرآمدرا مطالعه نفرموده‌اندآنوقت بنده میفرمایند بدون مطالعه عرض میکنم . آقایانی که سابقه قضائی دارند میدانند شخص طبیعی با شخص قضائی و حقوقی‌فرق دارد ودرهیچیك ازقوانین موضوعه شخص‌طبیعی شامل شخص حقوقی نیست مگر اینکه درآن قانون تصریح شده‌باشد که‌این‌شخص‌اعم‌است‌ازشخص‌طبیعی یاشخص‌حقوقی و درموقع وضع قانون مالیات بردرآمد پیش بینی شده است که این قانون شامل مؤسسات و بنگاهها و شرکتها نیست وآنهم‌ازاین‌لحاظ که‌ممکن‌بود مورد سوءاستفادهٔ کارخانجات ومؤسسات بشود وعبارت مادهٔ اول هم خیلی صریح و فارسی است وخیال میکنم قابل‌تفسیروبحثی هم نباشد این رااستدعا میکنم توجه بفرمائید مادهٔ اول . . .

نایب‌رئیس ـ کافی است رفع توهین میخواستید بکنید با قسمت اول بیاناتتان شد .

ساسان ـ اجازه میفرمائید؟ماده‌اول‌میگویدهرمؤسسه..

نایب‌رئیس ـ جنابعالی که اجازهٔ نطق برای بحث در اینموضوع‌نداشتید اخطار نظامنامه ای داشتید و آن قسمت را فرمودید ولی‌حالا میخواهید تمام مواد را بخوانید که نمیشود .

بعضی ازنمایندگان ـ رأی بگیرید .

نایب‌رئیس ـ عده برای رأی کافی نیست . پیشنهادات دیگر خوانده میشود . پیشنهاد آقای سیف پور :

مقصوداز کلمه شخص دربند ط ازماده٦قانون‌مالیات‌بردرآمد شخص وشخصیت های حقوقی یعنی بنگاهها و کارخانجات و کلیهٔ شرکتهای ثبت شده میباشد بشرط اینکه کلیه وجوه خیریه که این بنگاهها و شرکتها پرداخت مینمایند تحت نظر جمعیت شیروخورشید سرخ بمصرف برسد .

نایب‌رئیس ـ آقای سیف‌پور .

سیف‌پورفاطمی ـ در اصل موضوع بعقیدهٔ بنده این پیشنهادی‌را که آقای‌دولت‌آبادی‌داده اندازپیشنهادهای‌بسیار بسیارخوبست‌برای‌اینکه بنگاهها‌وموسسات وشرکتهاو تمام مردم را تشویق میکند بکار خیر . اما راجع بکارخانها و شرکتها لازم است بنده اینجا توضیح بدهم که شرکتها و کارخانه ها درایران‌شاید رویهمرفته عایداتشان درسال‌هفتاد هشتاد میلیون میشود و اگر اینها میخواهند صدی ده عایداتشان‌رابمصرف امورخیریه‌برسانند هفت ، هشت‌میلیون خواهد شد ودر مملکت‌ماپارسال دیدیم‌جمعیتهای خیریه‌برای چه منظوری تشکیل شد و برای اینکه مبادا خدای‌نکرده سوءاستفادهٔ‌بشود بنده‌راجع‌بشرکتهاو کارخانجات‌ومؤسسات مخصوصا پیشنهاد کردم که پولی که اینها مصرف‌میکنند برای امور خیریه تحت نظر جمعیت شیر خورشید سرخ باشد که یکی از مؤسسات خیریهٔ رسمی مملکت است ودفتردار و هیئت مدیره دارد و با این ترتیب آن سوءتفاهمی را هم که آقای فرهودی‌صحبت میکردند مرتفع خواهد شد یعنی دیگر تبانی در کار نخواهد بود و خیف و میلی هم نخواهد شد مخصوصا بنده‌خواستم این را تذکر بدهم‌و استدعا میکنم

آقای وزیر دارائی و آقای مخبر کمیسیون هم قبول بفرمایند که باین ترتیب اینکار عملی شود کـه این سوء تفاهم هم رفع شود و بنگاههای خیریه هم که تأسیس شده است باقی بمانند .

نایب رئیس ـ عدهٔ برای رأی کافی نیست . پیشنهاد آقای فرهودی قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم جملهٔ ذیل بآخر ماده اضافه شود :

درآمدهای بیش از پانصدهزار ریال درسال ۱۳۲۱ مشمول قانون مالیات بردرآمد مصوب ۱۹ آبان ۱۳۲۲ میباشد و عایدات حاصله ازاین محل منحصراً بمصرف توسعه بهداشت عمومی و آبیاری خواهد رسید .

نایب رئیس ـ این پیشنهاد مربوط باین موضوع نیست پیشنهاد آقای امینی :

پیشنهادمیکنم وجوهی که از بابت کمك بانجمن ورزش بدنی داده میشود جزء امور خیریه محسوب گردد .

فرهودی ـ این پیشنهادهم مربوط باین ماده نیست .

نایب رئیس ـ آقای امینی .

امینی ـ یك سوء تفاهمی شد در پیشنهاد بنده استدعا میکنم آقایان توجه بفرمایند بنده پیشنهادم کاملا مربوط باین تبصره است چون موضوع تبصره این است که شرکتها هم مثل شخص هستند یا خیر و پولی که بعنوان خیریه از طرف آنها داده میشود مشمول این قسمت میشود یانمیشود؟ بنده فقط میخواستم اینموضوع را هم اینجا تصریح بفرمایند که وجوهی هم که بانجمن تربیت بدنی داده میشود آنهم جزء امور خیریه محسوب شود (محمد طباطبائی ـ آن یك چیز دیگری است مربوط باین قسمت نیست) اجازه بفرمائید کاملا مربوط است یك وجوهی اشخاص بانجمن تربیت بدنی میدهند مقصودم این است که مجلس قبول کند که کمك بانجمن تربیت بدنی داده میشود جزء امور خیریه است (یکنفر از نمایندگان ـ هست) اگر هست که بگوئید هست .

نایب رئیس ـ پیشنهاد دیگر آقای سیف پور .

سیف پور ـ مسترد میکنم آنرا.

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای طباطبائی :

پیشنهاد میکنم بنگاهها از تفسیر بند ط حذف شود .

نایب رئیس ـ این پیشنهاد عین پیشنهاد آقای دکتر آقایان است .

محمد طباطبائی ـ اجازه بفرمائید آن کارخانجات و مؤسسات بود این غیر از آنست ، عرض کنم یك مطلبی را اینجا آقای دکتر عبده فرمودندکـه برخلاف قانون اساسی بود و بنده لازم میدانم تذکر بدهم که بتاریکی نیفتند .

نایب رئیس ـ راجع به ماده صحبت بفرمائید .

محمد طباطبائی ـ نه آقا این اخطار قانونی است مقدم است . اصل ۲۷ قانون اساسی . .

نایب رئیس ـ جنابعالی بعنوان توضیح پیشنهاد پشت تریبون آمدید نه بعنوان اعتراض .

محمد طباطبائی ـ الآن بنده اصل قانون اساسی را میخوانم این اخطارقانونی است بعد راجع پیشنهـاد توضیح خواهم داد . اصل ۲۷ متمم قانون اساسی میگوید شرح و تفسیر قوانین از وظایف مختصه مجلس شورای ملی است .

نایب رئیس ـ آقای طباطبائی راجع پیشنهاد صحبت بفرمائید .

محمد طباطبائی ـ اما راجع به پیشنهاد ، عرض کنم علت اینکه من این پیشنهاد را تقدیم کردم برای این بود که توجه بفرمائید باین مطلب . فرض بفرمائید یك مؤسسه‌ای یك بنگاهی دارای یك میلیون عایدات خالص است تقریباً یك حساب مجملی که ما اینجا کردیم ازاین مبلغ فرض بفرمائید درحدود هفتصد هزار تومان آن متعلق بدولت است (حاذقی پانصد هزار تومان) فرض بفرمائید پانصـد هزار تومان بقیهٔ آن که میماند مال شخص است یا مؤسسه و بنگاه این اعانهٔ را که میخواهد بدهد (اشکال در اینجا است) کـه از مجموع این مبلغ میخواهد بدهد یعنی از سهم خودش و از سهم دولت ؟ یا از سهم خودش فقط ؟ اگر از سهم خودش میخواهد بدهد یعنی ازاین سیصد هزار تومانی کـه باقی میماند میخواهد کمك کند بامور خیریه این اصلاً بمامربوط

نیست وقانون هم لازم ندارد اگر دلش میخواهد بامورخیریه کمك میکند و اگر نمیخواهد نمیکند ولی اگـر فرض این است که ازمال دولت میخواهداعانه بدهد یا ازمال خودش و دولت در این دو صورت مجلس شورای ملی نباید اجـازه بدهد که ازخزانهٔ مملکت ازعایدات دولت یك کسی حاتم بخشی بکند اشکال اینجا است حالامطلب را می پیچانند که شخص حقوقی چطور شخص طبیعی چطوراین حرفها موردی ندارد ولازم نیست . توجه بفرمائید صد تومـان پول است پنجاه تومانش متعلق بدولت است و پنجاه تومان متعلق بمن است من از مال دولت اگر بخواهم اعـانه بدهم حق ندارم و ما نمیتوانیم تصویب کنیم و اجازه بدهیم که دیگری از مال دولت اعانه بدهد ولی اگر از سهم خودم است یعنی از آن پنجاه که متعلق بخود من است میخواهم اعانه بدهم میتوانم هرقدر را ، همه‌اش را میتوانم و قـانون هم لازم ندارد چرا اینقدر کار را مشکل میکنید چرا طلسم درست میکنید ؟ بنظر بنده همین دوسطری را که آورده اند طلسم است و معلوم نیست چـه استفاده ای از این میخواهد یك مؤسسه یابنگاه یاشخص بکند مشروع یاغیرمشروع . تکرارمیکنم مطلب را یك کسی عایداتش فرض کنید صد تومان است در آخرسال پنجاه تومان آن مال دولت است ، مال خزانه عمومی مملکت است ازاین حق ندارد اعانه بدهد بقیهٔ آن مال شخص خود اواست از سهم خودم میتوانم هرمبلغ کـه میخواهم اعانه بدهم قانون هم لازم ندارد تفسیر هم لازم نـدارد تفسیر هم از مختصات مجلس شورای ملی است محاکم فقط میتوانند استنباط کنند که معنی این قانون چیست اگر استنباطش هم خلاف درآمد برمیگردد اما اگر مجلس یك خبری راً تفسیر کرد مطاع ومتبّع است اینهم فرقش از لحاظ حقوقی وقضائی که خواستم توضیح بدهم . بنا براین خواستم استدعا کنم آقایان موافقت بفرمایند این از دستور خـارج شود (حاذقی ـ که برود و برنگردد) که برود و برنگردد .

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای فرهودی قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم عنوان تفسیرازماده واحده برداشته شود

نایب رئیس ـ آقای فرهودی .

فرهودی ـ عرض کنم آقای دولت آبادی در ضمن اظهاراتشان خواستند بفرمایند که مقصود از این طرح این است که انجمن های خیریه که وجوهی دریافت میکنند آن عوائد انجمن های خیریه از مالیات معاف شود درصورتیکه در بند ح ماده ٦ صریحاً معین شده است که کلیهٔ مؤسسات خیریه عایداتی کـه دارند مالیات بآن تعلق نمیگیرد (دولت آبادی ـ بنده چنین چیزی نگفتم عرض بنده را سوء تعبیر نفرمائید) چون فرمودید که این برای اینست که در نتیجه این مذاکرات مجلس رأی بدهد که شخصیت حقوقی هم همان شخص است وما اگر این را رأی بدهیم عنوان تفسیر هـم بهش بدهیم میروند از سه سال پیش استفاده میکنند و کلیهٔ وجوهی کـه سابقا بمقاصد دیگر و بعنوان خیریه داده‌اند میگذارند بحساب مالیاتی وضمناً یك خیرات دیگری هم محرمانه میدهند و بکلی خیالشان را از دادن مالیـات راحت میکنند و میروند این بود که بنده پیشنهاد کردم که عنوان تفسیر ازاینجا برداشته شود که مجلس شورای ملی هرنظری میدهد ازامروز قابل اجرا باشد نه ازسه سال پیش

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای ملك مدنی :

بنده پیشنهاد مینمایم مجلس نظر خود را به تفسیر بند ط که آیا شخص شمول بشخصیت های حقوقی دارد یا نظری ندارد بدهد

نایب رئیس ـ آقای ملك مدنی

ملك مدنی ـ بعقیدهٔ بنده مطلبی را کـه صبح آقای شهاب فردوسی اظهار فرمودند مطلب واردی بود وباید هم مقام ریاست توجه بفرمایند وهم مجلس شورای ملی چنانکه آقای شریعت زاده هـم توضیح فرمودند اول اینکه اگر بفرمائید که تفسیر در قانون وارد نیست اینطور نیست برای اینکه در اصل ۲۷ متمم قانون اساسی صریح است که شرح وتفسیر قوانین از وظـایف مختصهٔ مجلس شورای ملی است . یك چیزی برای تفسیر بند ط ماده ششم قانون مـالیات بردرآمد بمجلس داده شده است این حرفهائی که ما یکساعت است اینجـا میگوئیم وصدتا پیشنهاد داده ایم ابداً مربوط

باینموضوع نیست همانطورکه اظهارکردند مجلس باید نظر خودش رااظهارکندکه این بند ط مشمول مؤسسات حقوقی هم هست یاخیر مجلس فقط بایددراین قسمت نظرخودش رااظهارکند (مهندس فریور ـ پیشنهاد هم نباید قبول کنند) فقط یك رأی مجلس باید بدهد و کار تمام شود و الآن چندتا لایحهٔ خیلی مؤثر و لازم در دستور مجلس هست من جمله خبر کمیسیون نظام راجع بنظام وظیفه والآن هم ساعت تقریباً بعد از ظهر شده بنده میخواستم عرض کنم که منظور ازاین طرح فقط این است که آیا این نظریه صحیح است یا خیر وبنظربنده لازم است یك رأی بگیریدکه این کار تمام شود.

مهندس فریور ـ اگر تفسیراست که پیشنهادات نباید خوانده شود.

دکتر عبده ـ بنده بجای آن ماده یك پیشنهادی داده‌ام

هاشمی ـ الان خوانده میشود

بعضی از نمایندگان ـ اکثریت نیست.

هاشمی - اگرهم اکثریت بود عمل لغوی انجام میشد کار باید منتج بنتیجه باشد.

(در اینموقع چند نفر از آقایان نمایندگان وارد شده وعده برای مذاکره کافی شد)

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای دکترعبده قرائت میشود:

بنده پیشنهاد میکنم بجای ماده.

تبصره ـ در مورد شخصیت های حقوقی مذکور در این ماده تا میزان پنج در صد از عایدات معاف از مالیات شناخته شود.

نایب رئیس ـ آقای دکتر عبده.

دکترعبده - بنده خواهش میکنم بانوضیحاتی که قبلاً حضورتان دادم توجه داشته‌باشیدخیال میکنم که توضیحات بنده قانع کننده بود منظور بنده این بود که شرکتها ببهانهٔ پرداخت یك مبلغی از درآمدشان بمؤسسات خیریه از پرداخت یك مبلغ عمده‌ای از مالیات بردرآمد خودشان را معاف نکنند این یك نگرانی زیادی است که آقایان دارند و اشکالی که شد این بودکه چون این ماده بعنوان تفسیر تقدیم شده است در این تفسیر نمیشود پیشنهادی کرد و ممکن است واقعاً این اشکال وارد باشد. بنده پیشنهادی کردم که عوض تبصرهٔ که بعنوان تفسیر پیشنهاد شده این تبصره پیشنهادی بنده بجای آنکه آقای دولت‌آبادی پیشنهاد کردندگذاشته شود وگزارش کمیسیون باین‌ترتیب باشدکه در مورد شخصیت های حقوقی بجای اینکه تا ده در صد از مالیات معاف باشند فقط تاحدود پنج درصد معاف باشند و با این ترتیب منظور همهٔ آقایان تأمین میشود...

[۶ ـ موقع ودستور جلسه بعد ـ ختم جلسه]

بعضی از نمایندگان ـ اکثریت نیست. ختم جلسه.

نایب رئیس - چون اکثریت نیست جلسه را ختم میکنیم (صحیح است) **جلسه آتیه روز سه‌شنبه ۱۷ بهمن سه‌ساعت پیش از ظهر دستور بقیهٔ این لایحه.**

[مجلس یکربع ساعت بعد از ظهر ختم شد]

نایب‌رئیس مجلس شورای‌ملی - دکترمعظمی.